

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditiunea foiei pe afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditiunea. Pretulu prenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 31. ANULU XIX.

Săbiu, in 1830 Aprile 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

In ceea ce privește încheierea sesiunii avem să facem următoriu adausu resp. următoarea îndreptare:

Sinodulu archidieceșanu, avendu unu momentu de mare însemnatate înainte ochilor și adeca, ca în anul acesta în 27 Luniu este unu patraru de seculu de cându Escelenți'a Se'a Preasăntitulu Archiepiscopu și Mitropolitu Andreiu, a fostu denumitu vicariu în archidieceșă noastră de acum, — la propunerea dep. Macelariu, a concludu, ca acum, la încheierea sesiunii, înca din ședința sa se prezenteze în corpore și cu privința la înapoierea acest'a sinodulu că reprezentanti'a poporulu din archidieceșă să își exprime multamitu cea mai adâncă pentru toate fetele pentru biserică și națiune, și să-i ureze înca viața fericită și îndelungată spre a pute vedea rîdele amintitoru ostenele.

Deci cu P. vicariu N. Popoș în frunte, mergendu sinodulu la Escelenți'a Sea în ședința, P. vicariu rosti unu cuvintu însufletitoriu în înțelesulu celor de mai sus și apoi ceti concludulu sinodulu privitoriu la momentulu, ca biserică noastră din Transilvani'a se află în ajunulu dilei acelei memorabile, în care se împlinescu 25 de ani de cându Escelenți'a Sea P. Archiepiscopu și Mitropolitu a venit în sinulu ei.

Escelenți'a Sea miscatu foarte au multamitu sinodulu pentru aducerea acest'a aminte și în termeni simțiti a datu expresiune bucuriei sepe pentru, ca l'a învrednicitu Ddieu de a aduce biserică noastră în starea de a se guvernă de pre sine însasi. În fine a datu binecuvântarea de despărțire deputatoru ce erau acum aproape se parasăca sinodulu fiindu sesiunea încheiată. Mai pre largu la tempulu seu.

Sinodulu archidieceșanu.

Ședința a IX tenuta în 12 Aprilie (după amedi). Pres. P. vicariu archiepiscopescu N. Popoș. La ordinea dilei e comisiunea petitiunaria și că referinte se înfățișă Dr. Mesiot'a, în locululu celui de până acum Dr. Petco. Dr. Mesiot'a spune caus'a pentru care vine densulu să continue referatul amintitei comisiuni, carea este departarea D-lui Petco pentru afaceri urgente, pentru cari fu chiamatu anume a casa. Presied. face sinodulu, cunoscutu ca departarea menționatulu deputatu a fostu neamanabilă, ceea ce în urma se și încuviință de sinodu. Din incidentulu acest'a i se da ansa lui Macelariu a face propunerea, că să rămăna toti membrii până la finea sesiunii. Sinodulu primescă această propunere. Tecontia arata ca din cei doi deputati, verificați în un'a din ședințele mai de aproape, pre unulu și anumitu pre I. Bodila nu l'a vedutu decâtu de două ori în ședințe. Presiedintele face cunoscutu sinodulu ca acestu deputatu a fostu la densulu în persoană și a arătat ca este provocatu de șeful seu a merge câtu mai îngrabă la oficiulu seu, dela care se concediasă înca de mai înainte.

Încheiându-se aceste amenunțe referinte de comis. petit. aduce pre tapetu remonstratiunea unei fracțiuni mici de alegatori contr'a deputatulu Candrea. Comisiunea e de parere, ca fiindu ca are de a se lăsa în consideratiune, ca majoritatea și-a datu voturile pentru deputatulu Candrea și vre-o ilegalitate nu se arata să se fia comisă la alegere, asiă remonstratiunea să se pună simplu lângă celelalte acte de alegere. Se primescă.

Vine petitiunea, prin carea se cere ca capelanulu personal alu Protopresbiterulu să se facă capelanu parochialu. Comisiunea propune: să se îndrumeze consistoriulu a tramite unu comisariu bisericescu, carele să cercetească lucrulu și dimpreună cu sinodulu parochialu să imparta poporulu din comun'a Campeni. Candrea este în contra. Gaetanu propune că afacerea acest'a să se concreadă comisiunii pentru îmbunătățirea clerulu. După mai îndelungă discuțiune, la carea participa înca Pa-

titi'a, Lazaru, se primescă propunerea lui Gaetanu cu o modificare mica facută de Candrea.

Mai departe se referă petit. lui Lazaru Vladu din Abrudu, carele arata ca la parochi'a din orasiulu Abrudu, unde e parochu. Adamoviciu, nu s'a ținutu sinodu parochialu pre lângă totu statutulu organicu, și asiă nu s'a pututu și nici odată în ce stare se află averea bisericășca, pentru ca nu a avut ocașiune să se veda șocotelele bisericășci. Comisiunea propune să se transpună petitiunea consistoriulu și acest'a să se veda că să se împlinescă cele prescrișe de statutu în parochi'a din Abrudu. Dr. Gallu propune, ca petitiunea să nu se ia în consideratiune de ore ce lucrulu acest'a nu cade între agendele sinodulu, ci a le consistoriulu și, deca consistoriulu nu l'aru multamitu, i sta calea deschisă a recurge la consistoriulu metropolitanu, că la instanța suprema; de altminte pre câtu este densulu informatu petentele nici nu e membru alu parochiei din Abrudu. Patiti'a aduce mai multe învinuiri asupra parochiulu D. Adamoviciu, între alte ca pre densulu (Patiti'a) acum după atât'a tempu nu vrea să lu recunoscă de parochianu, și ca la provocările cele multe de a ținé sinodu abia a ținutu odată cându cu ocașiunea alegerei de deputatu, asiă în câtu numai la urma s'a potutu luă și ceva șocotele cându partea cea mai mare parasăca sinodulu. Deci spriginescu cererea lui Lazaru Vladu, care după densulu e din Abrudu. Tordosianu dechiară ca petentulu e din Albă-Iuli'a și parochianu de ai densulu (ilaritate). Macelariu înca e de parere să se transpună petitiunea consistoriulu și acest'a să se și primescă.

Petitiunea comunei Zabara propune comisiunea să se dea consistoriulu pentru urmarea celor de lipsa cu dens'a. Vine demisiunea deputatulu Cristea, din causa ca s'a facutu preot. După o discuțiune mai îndelungată se primescă propunerea lui Gaetanu, ca demisiunea să se ia spre știința și să se escrie alta alegere. Se primescă. În legatură cu cele referate de comisiunea petitiunaria întreba Macelariu ca nu se află vre-o cerere și din partea P. asesoru consist. I. Panoviciu pentru că să se lase în parochi'a avuta. Dându-se respunsulu ca nu, sinodulu trece mai departe la ordinea dilei și adeca la referatul comisiunii școlastice. Referinte e Dr. Mesiot'a. Acest'a arata ca consistoriulu fu înșarcatu în anul trecut de către sinodu prin concludulu de sub nr. 96. cu elaborarea unui proiectu de lege școlasticu. Dăra fiindu ca congresulu din toamnă trecută a adus o organizariă provisorie și a transpus'o la șinódele eparchiale că să o pună în lucrare și să se veda practicabilitatea ei asiă consistoriulu a privitu concludulu citatu de superatu.

Comisiunea luandu în considerare această înapoiere, cu toate ca au aflatu unele, ce de acum aru cere o modificare conformu referintelor locali, recomandă punerea în lucrare a organizariiei provisorie cu adausulu că la sinodulu celu mai de aproape să propună modificările de lipsa. Branu de Lemeni e de parere ca să se transpună organizariia provisorie consistoriulu cu îndrumarea că să se pună în lucrare. Nemesiu propune tipărirea legii și, și pre lângă unu pretiu moderatu, să se vândă. Popescu partinescu în principiu propunerea lui Nemesiu, nu se învoiescu înca cu modalitatea propunerei. Densulu propune că să se deoblighe fie care parochia a-si procură toate actele șinódeloru și congresulu. Branu de Lemeni recomandă propunerea comisiunii en bloc. Se primescă. Macelariu aru fi de parere a se combină propunerile Nemesiu Popescu. Presiedintele deslusiescu, ca aru fi bine să se recomande de p. p. Protopresbiteri cumpărarea actelor șinódeloru și congreselor. Patiti'a observă ca sunt pre scumpe. Macelariu face întrebarea

ca, deca se aru decide tipărirea proiectulu provisoriu după cum propune Nemesiu, se aru pute întorče sinodulu la bugetu să voteze bani pentru tipariu? Într'aceea fiindu provocatu Nemesiu și formulăza propunerea. Deci se punu la ordinea dilei propunerile lui Nemesiu și a lui Popescu că propuneri de sine statatorie. La propunerea lui Branu se trece preste cea dintăiu la ordinea dilei iera a lui Popescu se primescă.

După diversiunea acest'a desbaterea revine la partea a două meritória a referatei comisiunii școlastice și adeca asupra raportulu asterntu din partea consistoriulu școlasticu. Comisiunea a aflatu raportulu, după cum se exprima dens'a, de efectulu și asiă eră de parere a se îndrumă consistoriulu a face pre anul venitoriu unu conspectu, din care să se veda starea întrăga a școlilor din archidieceșă. Dr. Gallu aru dori că comisiunea să specifică mai de aproape rubricile de lipsa în conspectu și sinodulu să dispună însuși cum trebuie să se facă conspectele cerute. La acest'a reflectăia ref. ca comisiunea a cugetatu ca acest'a deroga consistoriulu. Fodoranu propune că între parentese să se cumpere cărți gratis, la ce i observăia ref. ca e prevedutu în § 10. alu org. prov.

Revenindu discuțiunea la raportulu consistoriulu Boiu e de parere ca sinodulu să ceară respicatu aceea ce voiescu dela consistoriu. Totu asiă reflectăia în unu discursu mai lungu Branu de Lemeni. Densulu dice ca comisiunea trebuie să intre în meritulu lucrulu și să vina cu propuneri esacte cum să se ajute școl'a. Gaetanu apara raportulu, pre carele sinodulu de altminte nu la auditu nici a cerutu să lu auda și lu condamnă din toate părțile, și partinescu propunerea lui Branu de Lemeni. Nemesiu combatte propunerea și dice ca școlele sunt în pericolu și asiă afacerea acest'a să nu se ia asiă prea usioru, e dăra de parere să se înapoieze raportulu consistoriulu și să lu întregăca. Acum abia se cere din o parte cetirea raportulu. Discuțiunea se îndelungescu înca, la carea iau parte multi deputati până în fine se primescă propunerea lui Nemesiu. *) Ședința următorie mănă la 10 ore.

Inceputulu sinodulu aradanu l'amu reproducu ș noi. Despre celu dela Caransebesiu ne asigură „Albin'a" ca în „cinci dile" au facutu „lucruri mari", și avem cuvintu sa ne temem ca „Albin'a" are dreptu. Pentru ca lucrurile mari sunt de multe feluri.

(Sinodu ecumenicu ortodocsu) S'au fostu amintitu în diurnale, ca patriarhulu greș. din Constantinopolea luându ansa din acea înapoiere, ca sultanulu au concesu despărțirea bisericăi bulgare de ierarhi'a gregășca, au cerutu ajutoria și întervenirea sinodulu rusescu din Petropolea în contr'a acestui amestecu. Totu-odată au propusu patriarhulu conchiamarea unui sinodu ecumenicu res. La această epistolă a patriarhulu au respunsu sinodulu din Petropolea cu datulu 15. Mart. a. c.: Ținerea unui sinodu ecumenicu se ținerea de nepotrivita tempulu presentu; dorințele bulgarilor le priveșcu de drept; și cu deosebire tota afacerea o priveșcu că un'a ce apartine la drepturile suverane ale Sultanulu. —

Dietă Ungariei.

Ședința din 21 Aprilie. Ședința de astăzi a casei deputatoru s'a suspinsu pre câte-va momente prin scirea despre sinuciderea teribilă a unui dintre cei mai beștrani și meritați membri ai casei, Paul Nyáry. Nyáry se numeră între cei mai străduitori membri nu numai a opozițiunii, deă a casei deputatoru întregu. Putieni se bucurău

*) Raport. neavendu lumina nu mai pôte urmări desbaterile în detaliu.

de respectul și simpatia parlamentului întreg în gradul său de mare că elu. Suscitarea, provocată în casa prin faim'a despre mărtea lui, a fost extraordinară. În urma acestei dură ședință numai cam o oră. La începutul ședinței îndreptă generalul Stratimirovics fără de totă motivarea o interpelațiune, către ministrul pentru apărarea țării, privitor la starea privilegiată a orașului Fiume, în care încă nu se execută legea nouă de apărarea țării. După aceea se rezolvesc unele afaceri de interes particular și apoi la 12 ore se încheie ședința.

Astăzi tînu și casa magnatilor o ședință scurtă. După autentificarea protocolului prezintă Al. Bujanovics legea despre cumpărarea galeriei eszterhaziane, despre încopcierea drumului de feră între Austria și Saxonii și despre regularea afacerilor urbariale sancționate de M. Șea regele. După aceste se cetesc o scrisoare a ministrului de finanțe, prin care acestă atrage atențiunea casei la lotaria de stat aranjată în beneficiul hoveșilor din 1848/9.

Ședința din 22 Aprilie a casei deputatilor. Președintele deschide ședința la 10 ore. Deputatii aparura în număr aproape complet. Ministrii, prezenți în Pestă sunt toți de față. Tribunalele sunt indese. După finirea formalilor obicinute se radica președintele și vorbește despre meritele cari și-au câștigat Nyáry în cariera sa publică pentru patria. Totu deodată provoca președintele pe deputati a lua parte corporativă la înmormântarea lui, care se face mâine, ceea ce se și primesc. După aceea se anunța diferite incurse. Ministrul de justiție Horváth ascere legea, despre creditul suplementar pentru Fiume, sancționat de rege. Mai departe prezintă ministrul un proiect de lege despre contractul consulariu încheiat cu statele Americii de Nord. Ministrul de cult și instrucțiune Paulek răspunde prin o vorbire lungă la o interpelațiune a deputatilor Iul. Schwarz, K. Ghicz și Ferd. Zichy. Cesti din urma se declară multamiti cu răspunsul ministrului. Președintele anunța o scrisoare a președintelui ministrilor, prin care acestă împartășește ca M. Șea regele a binevoitu a conchiamă delegațiunile pe 22 Mai la Viena. După aceste se cetesc și primesc cele 22 puncte a proiectului de lege despre comasatiuni în Transilvania și apoi la 5 ore se încheie ședința.

FOISIORA.

Despre bani (moneta.)

Prelegere publică ținută în 14 Aprilie în sala Reuniunii sodalilor români de N. Cristea profesor.

Imperatul Carol VI fiindu ingrițiat cum va pune în lucrare sancțiunea pragmatică, întrebă odinioară pe Montecuculi, ce cugetă și densulu, ce va avea elu sa facă pentru că sa-si pōta ajunge scopul? Acestă răspunde: Majestate! spre ajungerea scopului ti trebuiesc trei lucruri: inteu b a n i, a 2-a b a n i și a 3-a b a n i. Răspunsul acestă memorabil, ce se păstrează și se va păstra încă și în venitoriu, cuprinde acelu adevăr în sine, că prin bani se potu indeplin cele mai de-osebite lucruri. Și în adevăr deca facem o reprivere asupra trecutului, până în timpurile departate, aflăm ca această specie de lucruri a jucat roluri însemnate spre bine și spre reu în istoria omenimei. Bani dela aparintă lor între omeni a facutu și multu bine și multu reu omenimei. Ei au contribuț la usurarea sustinerii esistenței omenilor singuratici, a familiilor, a staturilor; prin ei s'au radicat monumente mari s. a. s. a; deca totu prin ei s'au periclitat individi, familie, s'au ruinat cetăți și țeri și s'au surpatu imperali. Cându banii începura a înlesni comerțulu, (neguțiatori) au începutu îndată a face posibilă buna starea materiale a singuraticilor individi, singuraticilor familie, comunități, țeri; a le pune în legătura unele cu altele pe toate cele pomenite, a înlesni sporirea maestrilor; lucrarea mai multor puteri pe o mână, cari apoi au produsu cladirile cele marelle și monumentale în anticitate, în evulu de mijloc și în timpurile mai noue. De alta parte tradarile cele multe, corupțiunile și molesirile; certele și frecările cele multe între omeni totu această specie de lucruri le-au provocat de atâtea ori spre

Cuventările

dela festivitatea de înfrățire în Brașiov.
D. advocatu Kenyeres vorbi asiă:
„Concetatiilor! (Polgár társak!)
Ve salutu în numele patriei, alu libertății și alu frățietății.

Binecuvintediul sōrtea, care aduse diu'a, în care se implinesc cea mai ferbinte dorința a mea, și cu mine împreună a multor mii.

Fraților! o mie de ani viforosi au trecut peste capetele noastre, dilele noastre au fostu mestecate cu doreri și amaraciuni, deca noi totu ne aflăm în antică noastră putere; scumpă noastră mamă, patria-ne comună, sustienă pre iubiti ei fii pentru viața unei mai bune sorti.

Amu avutu dusmani, cari ne amenintara cu sfermare și calcare, deca au aflatu unii pre iubiti frați și au pearsitu cu capetele sparte otarela patriei sperate cu fidelitate.

Amu avutu dusmani și acesti sunt cei mai spurcati, cari cu amagiri fără sufletu au vrotu sa ne conturbe odihna familiei și cu calculu rece au astropitu în inimile noastre amară fiero a nenicrederei.

Amu retacitu în întunerecul unei nopți reci; n'amu știutu sa ne cunoscem unii pre alții și seminti'a iubirei în sufletele noastre a ramas amortita.

Mulți din românii și ungurii brașoveni au doritu diu'a acea binecuvintată, care sa departede această amortita rece, crescându seminti'a iubirei într-unu pomu plin de fructe.

Și iecă, ca românilor și ungurilor brașoveni le a rasaritu gloriōsă di, doi frați, cari cu instrainare se încungiura între sine, au recunoscutu ca suntu fii iubiti ai unei și acelei-asi mamă, ca sōrtea și viața noastră e atātu de contopita la olaltă, că și cele două camere ale unei inimi, cari ambe trebuie sa lucre cu puteri egale pretutindenea, că nu cumva bataia inimii sa încetede.

Asta di, că memoriale între românii și maghiarii din Brașiov înfrățiti, sa fia cea mai frumoșă serbatōre de triumfu, și sa dea atotopolintele, că sânta pacuire realizata între noi în numele patriei, alu libertății și alu frățietății, sa fia în eternu duratōria.

Sa trăiescă iubiti nostri frați români brașoveni.

D. Dr. Nicolau Popu tînu după acestă urmatoriu discurs:

„Domnilor și fraților!

Este unu adevăr necontestabil, ca unu stat, o provincia, o comună atunci pōte prosperă, pōte

pagubă omenimei. Ori ce creștinu știe însemnătatea celor trei dieci de arginti, pretului celui nepretuit, de cari se face pomenire încă în testamentulu vechiu și apoi și în celu nou. Filipu, tatalu lui Alesandru macedoneanulu, dicea ca nu e zidu asiă de înalt, peste care nu pōte trece unu asinu încarcatu cu aur. Sa trecem peste stricaciunile cele multe escatate în sinulu națiunei grecesci, încātu unu legislatoriu Licurgu a fostu silitu a introduce bani de metalu ordinariu, de feră, numai că sa nu derapene averea obiceiurile cele întregi ale spartanilor, sa nu amintim de urmările ce le-a avutu banii la poporul Romanu, cându numai erau Fabricii, cari sa respinga pre inimi, cându veneau că Samniti sa corumpa cu bani, și vomu vedea prândurile luculice, bachanalele cele desfrânate ale opulentilor Romani; sa trecem peste abuzurile persōnelor bisericesci numite papi, cari, în evulu mediu, pentru că sa pōta adună mulți bani, se demisera la invetiaturi false religioșe, prin cari casianara stricaciunea moravurilor și dederă ansa la desbinări mari, precum fura reformatiunea în biserică apusă.

Ce este dara acestă specie de lucruri, banii, ce are asiă de mare influența asupra vieții omenesci?

Societățile cele primitive ale omenilor au începutu comerțulu lor prin schimb, adecă: marfa pentru marfa. Mai tardiu inse au aflatu omenii ca acestu negoiu său comerțu este de multeori pre ingreunatoriu, ba a unori, împedecatoriu chiaru, pentruca marfa, ce aru fi potutu primu în schimb din cutare țera, pentru cea dusă de densulu nu i eră de trebuință, ci altă din altu locu, unde alui n'aru fi avutu cutare. Pentru întepări de aceste s'au aflatu unu mijlocu, care sa pota reprezenta pretulu ori cărei marfe și cu care sa pōta castigă de ori unde lucrurile acele, pre cari voiă sa și le castige, sa și le însușească că proprietate. Midiloculu acestă a fostu și este și astăzi moneta său b a n i.

înflori, cându conlocitorii traiescu în armonia și contribuie toți în mesura egală și cu puteri unite la binele comunu. Fericirea unui popor o aflăm numai acolo, unde nișuțiile egoistice nu influențiază în afacerile comune, unde interesele particulare disparu, cându e vorba de stat, de patria și de țera. Unu sōre ne încaldiesce, o țera ne nutresce — va sa dica, natura aici nu face deosebire între om și om; numai tendințele mesline omenesci sunt, care facu separatismu, discordia și imperachiari — și vai și amar de țera aceea, unde aceste vipere și-au asediatu cuibulu lor și nu se potu sterpi.

Domnilor și fraților concetatieni! Suntu sōrte veselu, ca amu fericirea de a exprima multamirea și bucuria, ce a escitat în inimie românilor brașoveni cuventulu de salutare rostitu de domnulu advocatu Kenyeres. Simțimintele sincere și devotamentulu fraternu, ce ni lu oferiti, ne pune cu atātă mai multu în uimire, cu câtu sōrtea vitregă ne-a condamnatu din timpurile cele mai vechi și până astăzi a suferi și a geme sub jugulu asupritoriu alu sistemulu feudal. Ne-amu luptatu împreună pentru patria, ne-amu versatu împreună sangele nostru pre scenele de luptă; și respalată — pentru toate acestea a fostu pentru bietulu român asupritu, neîndreptat și batjocorit!

Grea a fostu sōrtea noastră în resbelu, mai grea în timpu de pace. „Amu umblatu în întunerec“ dise sōrte bine și sōrte corect domnulu antevorbitoriu, fără sa ne cunoscem, fără se știmu, ca aici că în totu loculu fia-care patriotu e chiamatu, e datoriu a contribui la prosperarea patriei. Urmările acestei erori le-amu simțitu, le simțim noi și le simțiti și dvōstra, căci faptu ne constata, ca adu cu totu suntemu îndreptulu altor popōre, care se numescu civilizate. Popōrele din părțile noastre nu potu procesă, ca nu suntu toate egale îndreptate. Tiera nu pōte înflori, până ce partea cea mai mare a populațiunei ni este disprețuită și nu dispune de toate remediile de progresu. — Suntemu veseli, ca erōrea s'a cunoscutu și avem speranțele cele mai frumoșe, ca reulu se va delatara. E adevăratu, ca erōrea acestă s'a recunoscutu numai de o parte mica a compatriotilor nostri, avem înse speranța, ca vedinduse fructele salutari ale acestei înfrățiri locale voru lua exemplu dela noi și alți cetățeni și asiă generalizându înfrățirea acestă încetu încetu ne vomu recunoscute toți de cetățeni unu și stat și de fii unu și patrie.

Salutăm deca cu o via placere acestu pasu de înfrățire, întielegem o înfrățire cordială, sicera,

Midiloculu acestă s'a simțitu ce e de lipsa sōrte de tempuriu. De aceea lu aflăm la popōrele cele mai vechi, de și nu îndată la începutu din aur și argintu, arama, după cum se vede mai tardiu și până în dilele noastre. Asiă la popōre ce traiau că pastori eră cându o i e a, cându bo l u, midiloculu ce reprezintă pretulu alor obiecte. Omeru, celu mai vechiu poetu alu grecilor d. e. ne spune, ca o c r a t i t a mare de tuciu (ciōie) costă 12 boi, o m u i e r e, carea se pricepea la multe lucruri de mână costă 4 boi. De aceea la Romani au și remasu, pentru ceea ce noi dicem astăzi bani, numirea „pecunia“ dela „pecu“ popōre venatōre primitive s'au folositu și se folosescu, pre unde se afla, de pei de castor; în Siberia de pei de samuru; germanii se serveau de o catatime anumita de vite; africanii se serveau de conchilii; chinezii de cēiu, de bombacu venetu, de sare și de aur pulverisat. Numai mai tardiu veni tempulu că metalulu sa fia întrebuintiatu. Tempulu cându a începutu a se întrebuintia metalulu la facerea monetei său a banilor, nu-lu patem fișă, pentru ca iasasi știința, carea se ocupa cu studiulu monetelor vechi, și carea se numesc numismatică, e la îndoiela în privința acestă. Cu siguranța vorbește numismatică numai dela secolulu alu V înainte de Chsu încōce, de cându se afla monete europene, ici colea ingropate în pamentu.

Pentru ce au primitu omenii ca acestu mijlocu de comerțu sa se facă din metalu ne esplică I. C. Lerescu în „Manualulu seu teoretico-practica de economiă politică“ în următoarele:

Motivele pentru cari metalele pretioșe servescu a confecționa monedă suntu numeroșele avantaje, ce ele prezintă.

Sa le esaminăm, pre scurtu.

1. Suntu dorite și captate de tota lumea, din causă giuvăericelelor, sculelor ce se facu dintr'ensele. Căci știmu ca valoarea trebuie sa aiba o certa utilitate, dorita și cautata de lume.

căci numai o astu-felin de infratire ne pôte garanta progresu, inaintare si inflorire.

Suntemu gata a intinde mân'a si a incheia frati'a pe bazea dreptății si egalității. Aideti sa ne unim dera in inima si in cugetu astu-felin, că faptele rezultande sa ne convinga pre noi si pre urmatorii nostri de folosulu si importantia marelui acti ce lu incheiemu. Sa eternisamu diu'a de astadi, sa facemu, că diu'a acest'a sa fia inceputulu unei ere noua in viati'a noastră concetățienă. Dea Ddiu, că in ceea ce privesce afacerile comune, sa nu mai lucrămu că maghiari, germăni si romăni, ci că frati egali si fii unei patrie!

Traiesca fratietața !!!

Noerichiu in 24/4 1871.

Astadi in 24/4 1871 au fostu aicea adunare scaunale unde si-au datu deputatii nostri sasi reportulu despre purtarea lor la universitate. Pre tapetu a venitu si dechiaratiunea a Mediesieniloru pentru de a remăne municipiile sasesci dupa cum au fostu până acum. — Firesce aici suntu Alt-Sachseni si cei 14 reprezentanti romăni ai acestui scaunu, cari nu au potulu reusi sa alēga pre unu romănu, acum cându a fostu vorb'a de a se dá votu de incredere, deputatiloru sasi, totusi avuse atât'a statornicie — întâia-data de cându vinu la adunari scaunale — si mirare — de au votatu cu „n u“ la amendoune propunerile, si la acestu votu din urma s'a alaturatu si unu sasu avutu Michael Krauss, notariu si arendesiu in Hozman.

Romania.

ADRES'A LA ALEGATORI.

(Capetu.)

Ministeriulu pusese pre adunare in pozitiune de a cunósce in deamanuntulu impregiurările acestei cestiuni si prin urmare de a desemna guvernului lini'a de urmare, ce trebuia sa padiésca într'o afacere, care reu condusa este de natura a cumpromite pre unu mare numeru de ani totu venitorulu nostru financiaru si economicu.

Camera erá datore țierei de a nu lasá la o parte cercetarea minuloasa a acestei cestiuni atatu de grave.

Acestu studiu este facutu, si natiunea este astadi deplinu in pozitiune de a putea apretia tôte fazele prin care a trecut esecutarea concessiunii Strusberg.

2. Argintulu si mai cu séma aurulu au o valóre mare. (Totu asiá este si cu diamantulu. Si noi scimu ca obiectulu pre care ne decidemu a schimbá produselu nostre, trebuie sa fie ecuivalentu in valóre cu aceste produse).

3. Ele suntu facileminte transportabile, adeca au o valóre mare sub unu volume micu, ceea ce este o proprietate care le face sa fie admise pretutindenii cá reprezentantu alu valoriloru.

4. Ele suntu pre cátu se pôte nedestructibile căci banii, giuvaericelele si sculele, facute din metalele pretioase, se conserva bine, adeca se usa anevoite, si nu se distrugu prin focu, căci se potu gasi topite in cenusie.

5. Ele suntu omogene si se potu divide, fãra a perde nici de cum din valóre lor. (Nu este totu asiá cu diamantulu, de si mai pretiosu, căci o pãtra de diamantu divisata nu numai face cátu valo).

6. Ele se potu converti facilemente din moneda in mãrfi si, reciprocamente, din mãrfi in moneda, căci, din suprabondantia sãu raritate, valóre monedei pôte, dupa epoci, a se ridicá sãu a scade.

7. Ele suntu stabile, adeca valóre lor nu se schimba facilemente. Este adevratu ca aurulu si argintulu n'au o valóre nemutabila, pentru cuvintele aretate vorbindu de valori: nici o valóre nu este stabila. Daru aurulu si argintulu suntu multu mai stabile de cátu cele mai multe produse, adeca valóre lor scade sãu se ridicá anevoite, fôrte incetu, ceea ce n'are locu pentru celelalte produse, a caroru valóre cresce sãu scade, se schimba de adi până mâne.

Acestu avantaju alu metaleloru pretioase vine de acolo ca productiunea loru anuala este pré pucinu in raportu cu cantitatea ce esista, ce trebuie in lume. Acést'a productiune nu modifica oferirea, căci se perdu mereu in valurile mariloru si fluvii-

Déca pre teremulu legislativnei ordinare, adunarea s'a parutu ca nu a produsu indestulu, caus'a este ca, santinela vigilenta a institutiuniloru țierei, ea erá țienuta într'o neintrerupta ingrigire despre atacurile ce directu si indirectu si pre tóta diu'a, se urdiau in contra pactului fundamentalu.

Petitiunile ce se colportau prin judetie, sub patronagiulu autoritatiloru administrative, glasurile ridicate chiaru in midiloculu parlamentulu, spre a face fatisiu procesulu constitutiunei, si, mai multu de tôte acestea, staruintele opozitiunei reactionare de a se votá bugetele cu o óra mai inainte, in bloc, si pre doi ani, erau pentru camera unu motivu mai multu de a se intrebá, déca reactiunea nu asteptá de cátu momentulu de a fi stapana pre pang'a țierei, pentru a veni la cãrm'a afaceriloru publice si in urma, nepoprita de nici o stavila a pune in lucrare planurile sele de resturnare a constitutiunei.

In fati'a unei asemenea situatiuni, plina de ingrigiri si de pericole, esitatiunile si resistenti'a adunari erau legitime si potemu dice si deplinu justificate.

Cu tôte acestea, camera intrase acum in discutarea si votarea chiaru a unor'a din legile financiare, cându unu incidentu supraveni cá pretestu spre a se perturbá mersulu regularei si pacinicu alu regimelului parlamentar.

Banchetulu datu in diu'a de 10/22 Martie, de coloni'a germana din Bucuresci, dadu locu la o regretabile manifestatiune din partea unui numeru de scolari, si pre carea autoritatele universitarii n'au sciutu a o preveni.

Acést'a demonstratiune copilarésa a fostu restalmacita in defavóre ministeriului parlamentar, a provocatu unu siru de procedimente anticonstitutionali, in midiloculu carora, cu nedibacie s'au esplotatu chiaru amenintarea de intrerumpere vulturata a functionării poterei esecutive; si dreptu rezultat, a adusu la potere restaurarea mai energica a reactiunei ohorita pentru unu momentu in diu'a de 18 Decembre 1870.

Sub asemenea triste auspicii s'a formatu ministeriulu Lascaru Catargiu: sub asemenea triste auspicii elu s'a infacisiatu si inaintea parlamentulu.

Asiá chiaru in momentulu cându capulu cabinetulu citá adunarei programulu seu de respectu pentru constitutiunea țierei, elu violat in litera si spiritulu ei impresurându localulu adunarei cu ostire de tôte armele, si acest'a fãra scirea si invoirea presiedintelui camerei.

iloru, si totu de o data cererea cresce, din caus'a progresului ce face productiunea.

(In alta parte, amu aretatu ca nu este totu asiá cu graulu, căci pre fie-care anu se consuma mai tóta productiunea anului precedentu. De aci, nu este o cantitate de grau totu-de-an'a esistãnde in lume cá aceea a aurului si argintului. Déca acum se intempla unu onu de lipsa, valóre graului se ridicá pre data; contrariulu se intempla, déca anulu este abundantu. Cá tôte cele alte produse, si mai multu chiaru de cátu densele, graulu n'are stabilitate).

In Russi'a, s'a facutu cercarea a bate moneda din platinu; daru guvernulu a renunciatu pentru ca platinulu se estrage cu anevointia si, dupa procedatele intrebuintate pentru extractiune, cere chiltueli de productiune mai mari sãu mai mici, cari variédia, si prin urmare face a variá valóre platinului. Acest'a n'are locu cu aurulu si argintulu. Spunemu, in trecãtu, ca aurulu este superioru argintului, posedendu mai multe avantaje pre cari celu din urma nu le are.

8. Metalele pretioase suntu susceptibile de a priimi o impresiune (in tiparire) care aréta valóre bucatiloru de moneda.

9. Ele dau unu sunetu metalicu argintiu, care le este propriu si care da pre facia falsitatea unei bucãti. Pre de alta parte, aurulu este pré greu. In falsificatiunea monedeloru — i se pôte imitá colóre, ier nu greutatea.

Cert'a intre economisti despre anteitarea metaleloru cari se functioneaze la facerea monetei sãu baniloru a fostu mai nainte delaturata prin putinti'a sãu neputinti'a de a le avé. Popórele se orientau dupa putinti'a esplotiunei sãu scótereii din pamentu a metaleloru si faceau cându din a r a m a, cându din a r g i n t u, a u r u moneta; in timpulu mai nou inse a venitu si intrebuintarea acest'a a face o parte din studiulu economistiloru.

Intratu pre acést'a cale de violintia, noulu ministeriu a pretinsu apoi ca adunarea sa procéda la votarea bugetelor si a legiloru financiare, inainte de a si regulá positiunea constitutionalu in fatia cu parlamentulu.

Neincuviintiãndu-se acést'a cerere, si camera otarãndu a cercetá mai întâiu cestiunea de incredere ce putea dá cabinetulu, acest'a, prin glasulu presiedintelui seu, a cerutu inchiderea discutiunei de abea inceputa, si declara ca din neinchiderea acestei discutiuni face, — lucru fãra precedentu, — o cestiune ministeriale.

Representatiunea nationalu erá datore drepturiloru si demnitãtei sele d'a nu se supune la o asemenea somatiune. Majoritatea otari continuarea discutiunei, si ministeriulu a dõu'a di rosti disolvarea adunarei deputatiloru.

Sirulu acestoru procedimente, resumate aci pre scurtu, constitue o indestula dovada despre cugétãrile noulu cabinetu. Sa fia bine sciutu ca adunarea a fostu disolvata tocmai in momentele cându tôte grupurile liberale, strãnsu unite, ajunsesera a formá o majoritate constanta in principie, si otarira a mantienea si apará constitutiunea țierei, marea garantia atatu a tronului cátu si a libertãtiloru publice.

Unu nou apelu este acum facutu țierei.

Membrii majoritãtei liberale si parlamentari se voru duce cu fruntea deschisa in sinulu colegiloru electorali, si voru esplicá purtarea lor, fie-care la loculu seu, fie-care din punctulu seu de ved-re individuale. In totu casulu, membrii acestei majoritãti credu de pre acum, ca natiunea le va țiené séma de staruintele legitime ce au pusu, in cursu de patru luni, spre a respinge tôte incercãrile resturnãtorie ale reactiunei.

Acum situatiunea este pusa limpede si bine desemnata inaintea țierei. In lupt'a electorale ce s'a deschisu, membrii partitulu liberale, intrunitu nu voru face apelu de cátu la consciintia alegatoriloru, si nu voru intrebuintá de cátu armele pacinice ale legalitãtei celei mai stricte. Căci din parte-le, acést'a lupta suprema nu este de cátu pre teremulu constitutiunei si pentru apărarea acestei constitutiuni.

Țier'a in tóta a sea suveranitate este chiamata a se rostí intre uneltirile reactiunei, care are in serviciulu seu forti'a brutala, si intre forti'a morale a opiniunei publice; intre acei ce voiescu desvoltarea pacinica a principiiloru civilizatiunei moderne, si intre acei cari tindu a resturná patrimoniulu drepturiloru, pre care o generatiune intréga le-a cãstigatu pentru natiunea si societatea romãna.

Sa vedemu ce gasimu in privati'a acest'a la autorele mai susu citatu:

„Dupa d. Michel Chevalier, ce este partisanu alu argintului, acestu metalu aru avé mai pucine siantie de despretiure de cátu aurulu, de óre ce aurulu, in certe momente gasindu-se in abundantia mare si esigendu cheltuli de extractiune fôrte mici, aru fi despretiuitu.

D. Léon Faucher sustiene ca acestu periculu este mai mare pentru argintu, ce se gasesce in mai mare cantitate de cátu aurulu si esige travaliuri mari pentru extractiune, travaliuri ce suntu primitorie de perfectionare; ca, din acest'a, va veni o di care, prin marea abundantia a oferirii, argintulu va fi despretiuitu.

Mersulu lucruriloru au datu dreptate aci D. Chevalier si aci D. Faucher.

Pãna la 1851, aurulu erá mai cautatu de cátu argintulu, adeca, pentru 1000 franci in aur, se dá 1005 franci in argintu; apoi elu a perdutu din valóre sea, trebuindu a se dá 1005 franci in aur pre 1000 franci in argintu. In cele din urma, nivelulu s'a restabilitu. Prin urmare, faptele nu s'au petrecutu până la fine cum presupunea D. Chevalier.

Aurulu este singurul metalu bonu de convertitu in moneda, pentru epoc'a actualu, in care operatiunile comerciale au devenitu fôrte numeroase. Subtu unu volume micu, ele represinta o valóre mare. Argintulu oferesce neconvenientulu contrariu. Din caus'a acestui defectu alu argintului, vedemu ca, in tôte țierile in cari elu servece principalmene de moneda, se da preferintia biletelor de banca, (baniloru de arthia), pentru ca astufeliu lumea scapa de necomoditatea ce produce greutatea metalului, cându se facu afaceri in mare.

(Va urmã.)

Tier'a are a alege între acei carii voiescu în adevăru unu controlu seriosu din partea reprezentantilor sei asupra administrației executivie în totu ce se atinge de interesele noastre financiare, și între acei carii la desordinea financiaru nu cunosc unu mijlocu de vindecare, de câtu sporirea dărilor publice, și, nemulțămîți cu atât'a voiescu a sacrifică și interesele economice ale națiunii.

Tier'a nu'si va opri aci verdictulu seu suveranu. Ea are a se mai rosti, în viitoriele alegeri, și între cei ce voiescu o reintorcere la unu trecutulu umilitu și între acei ce nu de astadi se lupta pentru o politica nationala, pentru o politica românească, autonoma, basata pe tratatulu dela Parisu, carele, — astadi se implinescu cinci-spre-diece ani, — a ascuratu patriei noastre o libera desvotare interioară, pusa sub garanti'a marilor puteri europene și ferita de ori-ce influența esteriara predominata și esclativa.

Intr'unu cuventu, acum națiunea se afla în fati'a a două drapele: unulu carele fălăc spre trecut, și altulu carele se desfășura cu încredere spre unu frumosu venitoriu. Sub unulu se adumbrescu regretele și poștele de rastauratiune ale unui trecutulu plinu de durere, și pre care tier'a nu odata l'a osânditu. Sub altulu suntu intr'unite aspiratiunile române de demnitate nationala, de progresu morala și materialu, de pace și de deplina dreptate pentru toate treptele societății noastre, și mai pre susu de toate de unu sântu respectu pentru institutiunile noastre constitutionale.

Si acum, alegatori români, alegeți!

(Subscriși) Membrii delegati ai majorității fostei camere de deputati:

N. Paclianu, M. Cogalnicu, I. Ghic'a, I. Bratenu, N. Ionescu.

18/30 Martie 1871.

Varietăți.

*(Denumire). Dr. Iosifu Gallu subreferinte la curtea de casatiune e denumitu de jude suplentulu la tabl'a reg. din Pest'a.

*(Dogm'a de infalibilitate a papei de Roma) în Germani'a, și a nime în Bavari'a catolica a aflatu mare, potericu și resolutu contrariu în renumitul și betranulu literatu și profesoru de teologia la universitatea din Munichiu E. Döllinger. Acestu erudit parinte, în versta de 80 de ani, după ce în bibliotec'a sea, carea este un'a din cele mai avute și mai frumoșe în Europ'a, a făcutu studie adence, indemnatu și condusu de vócea mintei sanetóse, s'a opusu din capulu locului și se lupta și pãna astadi cu cea mai poterica arma a moralei și sciintiei contr'a dogmei de infalibilitate, contr'a acestui afrontu ce iesuții, vamesii și feriseii moderni, abusandu de bietulu betranu papa Piu alu IX. lu facura mintei și demnității omenesci, atribuindu omului trecatoriu însusiri ce competu numai lui Ddieu. Döllinger adresandu-se archi-episcopulu seu pretinde sei sa deschida ocaziune d'a dispută despre infalibilitate și contr'a ei, cu dovedi din s'ta scriptura, naintea unei adunari competente de teologi; dar — responsulu archi-episcopulu fũ: ca — conciliulu a decisu și a se dispută contr'a dogmei staturite nu póte fi permis; iera după ce Döllinger, combatendu dogm'a noua chiaru din punctulu de vedere alu bisericiei și invetiaturei lui Cristosu, nu s'a plecatu demandatiunilor superioare d'a recunóce infalibilitatea papei, — archi-episcopulu de Munichiu propuse cá Döllinger sa se destitue din positiunea sa canonica și de profesor. Döllinger totusi, cu câtu mai multu amerintiari și stacuri i facu ultramontani, cá unu adevăratu și sinceru apostolu alu bisericiei crestine, totu mai resolutu insiste convițiunii și pretensiunii sale. Regele Bavariei l'a luat sub protectiunea sea, și pre unde se aréta, e intimpinatu de ovatiuni din partea poporulu, lu aproba intréga diaristic'a și tóta lumea catolica și adevăratu crestina și ne stricata; din tóte partile lunei culte i vinu adrese de recunoscintia și aderintia; elu este estadi — și potemu dice ca precum este negabilu cumca decretarea dogmei de infalibilitate a papei a făcutu rusine secului, estfelu pasirea lui Döllinger contr'a acelei dogme și spriginirea ce i se face pretotindeni, este onóre pentru seculu alu XIX. —

*(Unu americanu siretu.) Pre calea ferata dela Boston spre Farmington caletoriau patru comercianti totu cu acelasi scopu, adeca pentru cá sa-si asiguredie pretensiunile la tribunalulu din Farmington contr'a unui altu comerciantu falitu. Cându au ajunsu la statiune, trei comercianti au ocupatu unia'a trasura cu unu calu ce erá acolo, iera pre tovarasiulu lor, l'au lasatu cu buzele omflate pre josu. — Acest'a inse numai de câtu observându intentiunea tovarasiloru sei, a cumperatu calulu birjarului, s'a suitu calare și a lasatu pre tovarasiu sei în birja. — Cându au sositu acesti'a în orasiu, tovarasiulu lor și secuestrase tóta averea falitulu.

*(Impuscatu în circ'u.) Intr'unu circ'u dela Florenti'a jucându-se o pantomima din aventurile banditulu Cipriano la Gal'a, în semi-lupt'a banditiloru cu ostasimea, unu statistu a fostu nime-

Te-Deum la Mitropolia, la 12 óre, însoțitu de onorurile militare, precum și în județie.

„Monitoriulu“.

*(Cetimu în „Romanulu“.) Mai tóte diariile din Bucuresci, fără osebiro de opiniuni politice, s'au intrunitu în apelulu, ce au făcutu în favóre poetulu nostru Dumitru Bolintineanu. Divisati, în cestiunile politice — cea-a ce este fórtu naturale — vedemu, cu durere și mare temere pentru prezente și viitoriu, ca românii suntu divisati chiaru în cestiunile curatu nationale, — ceea ce este anti-naturale. Constatámu déru cu o indoita fericire intrunirea tuturor organeloru publice într'o cestiune de inima, de dreptate și potemu dice, de onóre nationale. Cine scie! Póte ca acésta intrunire se fia de bunu auguru, sa fia primul pasu pentru intrunirea tuturor întru aperiarea constitutiunii și a statulu românú!

Dumitru Bolintineanu este unulu dintre poetii nostrii cei mai însemnati.

Viéti'a lui, cá omu politicu, a fostu și dens'a mai multu poetica, a fostu o cantare armonioasă. Déca, cá omu politicu, s'a potutu retaci une-ori, nime n'au potutu negá, ca totu-de-un'a a fostu siacuru și pre deplinu desinteresatu. Si ce dovéda mai pipaita de a lui desinteresare, de câtu aceea ca tóta viéti'a lui a petrecutu-o în cea mai deplina saracia? Castigându-si cu pén'a sea pãnea cea négra de tóte dílele, iera lu acm, cându ból'a l'au invinsu, silitu a-si vinde mic'a sea biblioteca și seraculu seu mobilariu, spre a plăti doctoriele și câte-va linguri de supu, singur'a hrana ce mai póte luá. Nu sciu câtu va fi suferitu în inim'a sea poetulu Bolintineanu, vedindu-se parasitu de toti, déru scimu ca nu este, no póte fi unu singuru românú, care sa nu suferé de durere și chiaru de rusine, cându vede lipsitu chiaru de hran'a dílei pre celu care și a iobitu tier'a atâtu de multu și a cântatu atâtu de armoniosu virtutea și gloriile române. Ne indoimu déru ca, fia macaru în ór'a din urma, românii voru dá dovedi de iubire și de fratie poetulu celui dulce și patriotulu celui sinceru Dumitru Bolintineanu.

*(Prin decretu cu dat'a de 7 Aprilie, d. G. Cost'a-Foru, ministrulu de esterne și insarcinatu provisoriu cu interimulu ministerulu financelor, avendu a însoți la lasi pre domnitoriu;

D. generalu I. Em. Florescu, ministru de rebelu, este insarcinatu cu interimulu ministerulu de esterne, și dou generalu Chr. Tell, ministru de culte, este insarcinatu cu interimulu ministerulu financelor pãna la întórcerea titulariloru la postu.

*(Teatru Bulgaru.) Mâne Dumineca va avea locu în sal'a „Boselu“ o representatiune teatrala în limb'a bulgara. — Pies'a anuciata e intitulata: Suirea lui Crumu pre tronulu Bugariei, de Voinicovu. — Asiá déra Thalia din capital'a României astadi — mâne va vorbi în tóte limbile, numai românesce nu. — Onórea comitetulu teatralu — onórea celoru ce sustienu unu asemene comitetu!

*(„Democratia“), cunoscut'a foia a D-lui Candiano-Popescu, a reaparutu în capitala cá foia de sér'a. —

*(Unu comerciantu de mósite sfiinte) Unu preotu din Rom'a avendu în depositu mai multe mósite sfiinte spre pastrare, pre sub ascunsu adese-ori a vendutu din aceste cu bani bunu și le inlocuía cu alte oseminte ce le cumperá multu mai estinu dela unu saporitiu de gropi pentru morti. — Treb'a merse bine, pãna la unu timpu, în fine l'au prinsu pre preocupatiulu cu mósitele sfiinte.

*(Unu americanu siretu.) Pre calea ferata dela Boston spre Farmington caletoriau patru comercianti totu cu acelasi scopu, adeca pentru cá sa-si asiguredie pretensiunile la tribunalulu din Farmington contr'a unui altu comerciantu falitu. Cându au ajunsu la statiune, trei comercianti au ocupatu unia'a trasura cu unu calu ce erá acolo, iera pre tovarasiulu lor, l'au lasatu cu buzele omflate pre josu. — Acest'a inse numai de câtu observându intentiunea tovarasiloru sei, a cumperatu calulu birjarului, s'a suitu calare și a lasatu pre tovarasiu sei în birja. — Cându au sositu acesti'a în orasiu, tovarasiulu lor și secuestrase tóta averea falitulu.

*(Impuscatu în circ'u.) Intr'unu circ'u dela Florenti'a jucându-se o pantomima din aventurile banditulu Cipriano la Gal'a, în semi-lupt'a banditiloru cu ostasimea, unu statistu a fostu nime-

ritu de unu glontiu, și numai de câtu a cadintu mortu. Inca nu s'a potulu constatá caus'a acestui incidente nenorocitu, investigatiunea urmédia. — Regele Victore Emanuelu inca a fostu de facia la acésta scena trista, și a dóu'a-di a tramisu familiei defunctulu 1000 de lire.

*(Calcululu unui prussacu) Tributulu ne mai auditu ce-lu impuse prussacii poporulu francesu, după nefericitulu rebelu de acum, a datu ansa multor'a a calculá cuantitatea seu valórea unui miliardu. Unulu, pre semne prietinu bonu alu mustulu de orzu a calculatu câtu tempu si-ar' poté petrece unu numeru de eroi prussaci cu halbele și au esitu la resultatulu, ca, computându-se armat'a germána la unu milionu feciori și déca fia-care dintre acesti'a aru sufucá pre di numai 5 patrare de bere, atunci desdaunarea cerota dela francesi le-aru ajunge de petrecere în cursu'de 68 1/2 ani; cáci pre fie-care di s'ar' bé 5 milióne de patrare=200,000 tone a 10 taleri, dau pre di 200,000 taleri, prin urmare pentru 5 miliarde aru trebui 25,000 díle seu 68 1/2 ani.

*(Pompa funebrala.) Petrecerea lui N. Nyáry la odiu'a eterna, (despre a carui tragicu finitu reportaramu în nrulu precedentu,) se face dominec'a trecuta după médiu cu mare pompa și de nespusu multu poporu. În biseric'a ref. superintenditele Török și condeputatulu Szilády, iera la biseric'a stratei Ulló, canoscutulu M. Jókay rostira cuvinte funebrali. Clasicu a fostu cuventulu lui Török, carele vorbi despre „spiritele mari“ și însusirile și meritele loru între ómeni, aplicându astu-feliu tóte asupra reposatulu. Szilády sprimá mai multu suspine rapsodice și dureri; Jókai — planse unu amicu neutabilu alu seu și alu patriei și umanitatei, în tonulu seu doosu. — Nu incape indoela ca ruinat'a sea stare economica și financiar'a a fostu unulu dintre motivele sinucidei; marele barbatu însusi într'o epistola ce pórtá la sine, datori'a de 48 mii fl. carea întrecea valórea mosiórei și a întregi averi a séle, o numesce caus'a decisiunii sale de a sinucide, nefiindu în stare d'a portá și suferi consciint'a ca cine-va sa fia dănatu printr'sulu. Totusi amicii lui dau cu socotéla ca — și de câtu acésta consciint'a mai grea, mai apesatória a trebuitu sa fia pentru densulu legea municipalu. P Nyáry a fostu cunoscutu ca tipulu autonomiei municipalu celei mai depline; nime n'a iubitú atât'a și n'a luptatu cu atât'a energia în tóta viéti'a sea pentru acea autonomia și — iéta acum ea sa derima priu insa, și legelatiunea magiara! Nyáry după votarea acelei legi nainte cu unu anu numai astu-feliu și scie consolá, ca — dóra nu va ajunge guvernulu a o pune în lucrare; de curendu insa de cându dlu Tóth Vilmos ocupa portfoiulu de interne, se luara tóte mesurile ca acea lege sa se essecute fără tóta amenarea mai departe. Acést'a a făcutu pra P. Nyáry sa-si pérda și cea din urma sperantia și — de siguru și acést'a a contribuitu ca planulu de sinucidere sa se cóca și realiesedie! — Déca domni stapanitori magiari de astadi voru continuá a merge pre calea pre care au pornitu spre reactiune, este fórtu de temutu ca — nu li va mai remáne în intréga patria barbatu de inima și caracteru! —

Licitatiune.

În 6 Mai *) c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasiu asediata pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 a. b. în marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de díle la celu ce va dá mai multu. Oferte în scrisu și sigilate se primescu numai pãna la incheierea licitatiunii.

Pretulu de eschiamare este 300 fl. v. a. și vadiu 10 %o. Condițiunile esarandarei mai de aprópe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, seu la cancelari'a archidiecezana din Sabiiu.

Sabiiu, 27 Martie (8 Aprilie) 1871.

Epitropi'a archidiecezana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamána.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 95	Act. de creditu	280
Imprumut. nat. 5%	68 70	Argintulu	122
Actiile de banca	749	Galbinulu	5 87